

Список використаних джерел:

1. Засади стратегічного реформування державного банківського сектору (стратегічні принципи). URL : <https://mof.gov.ua/storage/files/20200814%20SOB%20Strategy.pdf> (дата звернення 19.12.2020 р.)
2. Офіційний сайт Національного банку України. URL : <https://bank.gov.ua/ua/about/covid19> (дата звернення 19.12.2020 р.)

Стадник А. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ВПЛИВ КРИЗИ
НА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА**

Криза – це порушення рівноваги між попитом і пропозицією на товари та послуги, що спричиняє депресивний процес в економіці.

Криза може бути тривалою або короткою, може наступати поступово, або різко і несподівано. У криз є дві складові, які їх об'єднують. Перша – після кризи завжди є наслідки і чим глобальніша в масштабах криза, тим сильніші і відчутніші наслідки. Друга складова, кризи має природу циклічності. Як би сильно людство не намагалося вберегти себе від криз, у певні проміжки часу кризи все одно відбуваються.

Щоб довести циклічність криз, наведемо приклади найвідоміших криз ХХ сторіччя:

«Ножиці цін» – дисбаланс цін між промисловими і сільськогосподарськими товарами, що виник в радянській економіці восени 1923 року. Промислові товари, якщо розрахувати їх вартість в пудах пшениці, виявилися в кілька разів дорожчі, незважаючи на більш низьку їх якість.

Велика депресія (1929-1939) – криза банківської системи усього світу, коли банки не розраховували обсяги кредитів, які могли видати [2].

Нафтова криза – (відома під назвою «нафтове ембарго») розпочалась 17 жовтня 1973 року, коли всі арабські країни-члени ОПЕК, а також Єгипет і Сирія, заявили, що вони не будуть постачати нафту країнам, що підтримали Ізраїль у конфлікті з Сирією та Єгиптом. Це стосувалось передусім США та союзників у Західній Європі. Упродовж наступного року ціна на нафту збільшилась із трьох до дванадцяти доларів за барель [2].

Кінець ХХ століття був початком для багатьох нових ринків, особливо для галузей ринку технологій та інновацій, і в 1983 році сталася криза в індустрії відеоігор. Азійська фінансова криза – економічна криза в країнах південної і східної Азії, яка вибухнула в липні 1997 року і стала найсерйознішим потрясінням світової економіки в 1990-их роках. Після багатьох років швидкого зростання економіки, азійські країни в 1997 році раптово увійшли в глибоку рецесію [2]. Світова фінансова криза в проміжку 2008-2011 – першим етапом кризи, можна назвати 7 серпня 2007 року, коли BNP Paribas, посилаючись на повну відсутність ліквідності, зупиняє вивід коштів з трьох фондів. Бульбашка нерухомості луснула. Падіння досягло свого піку у 2008 році, і було зумовлене великою кількістю цінних паперів на ринку нерухомості.

В першу чергу криза впливає на економіку, негативні зміни в економіці ведуть за собою до зменшення виробництва на тих чи інших ринках з якими пов'язана криза, що в свою чергу впливає на життя людей, чії потреби залежать від виробництва.

Причин для економічної кризи багато, найчастіше вони пов'язані з політичним, економічним, соціальним секторами діяльності людини. Іноді криза може бути викликаний дефіцитом, природними явищами, терористичними операціями або техногенними катастрофами

Оскільки кризи тісно пов'язані з економікою, великий удар припадає саме на підприємства. Може бути декілька варіантів, як криза може вплинути на підприємство. Все залежить від того, наскільки підприємство було готове до неї. Кризи можуть бути глобальними, локальними, а також це можуть бути кризи окремих підприємств, де не фахові дії керівництва призводять до занепаду підприємства.

Подолання повного занепаду підприємства здійснюється за такими етапами. Перший етап – усунення неплатоспроможності. Підприємство вважається неплатоспроможним, якщо воно не може розрахуватися за своїми зобов'язаннями. Другий етап – відновлення фінансової стійкості. На цьому етапі виконується стратегія запобігання банкрутству – не лише відновлення фінансової рівноваги підприємства, а й вихід за її межі.

Якщо підприємство було не готове до кризи, наслідки кризи можуть бути непередбачуваними та доволі негативними. Часто результатом кризи є зниження

виробництва з різних причин. Як наслідок – підприємство отримує менше капіталу і прибутку, після цього йде затримка виплати заробітної плати для працівників, а це в свою чергу – до втрати лояльності працівників до керівництва. Все це призводить до зниження обсягу виробництва продукції та її продажів.

Щоб подолати кризу, керівництву підприємства доведеться приймати заходи щодо відновлення репутації, можливо замовити послуги фахівців з виведення підприємств з кризи. Але для підприємства це додаткові витрати, які не завжди виправдані, та яких підприємство може не мати. Доволі часто, щоб допомогти підприємству з виходом з кризи (зараз йдеться саме про внутрішню кризу на підприємстві), керівництво та рада директорів приймає рішення зміни менеджерів відділів, діяльність яких привела до такого стану [1].

Якщо підприємству вдалося налагодити виробництво, але втрачено імідж, можливо підприємству слід подумати про нову продукцію та освоєння нових ринків і виведення на них своєї продукції.

Як висновок ми можемо сказати, що на будь-якому підприємстві повинна бути «подушка безпеки» яка допоможе триматися «на плаву» в часи кризи і допоможе перечекати її. При цьому не рідкість, коли правильні дії керівництва спонукають до того, що вони знаходять спосіб, як отримати вигоду з кризи, а це означає, що саме від дій і прийнятих рішень керівництва найчастіше залежить, що станеться з підприємством під час кризи та після виходу з неї.

Список використаних джерел:

1. Бичков О.О. Соціально-економічні регулятори розвитку підприємства. *Економіка та держава*. № 9, 2011. С.73-77.
2. Мочерний С.В. Економічний енциклопедичний словник: У 2 т. Т. 2 / За ред. С.В. Мочерного. Львів: Світ, 2006. 568 с.
3. Гринько Т.В., Алещенко В.І. Вплив та взаємозв'язок ефективності та економічної безпеки підприємства. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету, Серія: Економіка і менеджмент*, 2020. Видавничий дім «Гельветика». Вип. 42. С. 4-11.